



अभियान

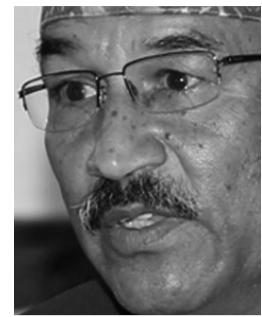
ABHIYAN WEEKLY साप्ताहिक

abhiyan.weekly@yahoo.com

अभियान साप्ताहिक वेबसाइट पनि
www.abhiyanweekly.com

वर्ष : ३५ / अंक : ८१ / २०७५ जेठ १८ गते शुक्रबार / 1 June, 2018 / मूल्य रु. १०/-

राप्रपा एकटिक्का पार्न तयारी सुर



काठमाडौं। राप्रपाका अध्यक्ष कमल थापाका अनुसार बृहद पार्टी एकता अभियान सुर गरिनेछ। एकताका लागि ३ जनाको कमिटी बनेको छ, पुटेर गएका, विचार मिलेहरलाई बृहद पार्टी एकता अभियानले जुटाउने भनिएको छ। एकताको वातावरण निर्माण र एकता सम्भव पार्न राप्रपाका उपाध्यक्षद्वय बुद्धिमान तामाङ्ग र टंक ढकाल तथा महानन्दी राजन्न लिङ्गदेलाई जिम्मेवारी दिइएको छ। स्पर्णीय छ, राप्रपा नेपाल र राप्रपाको २०७४ फागुनमा एकीकरण भएको थियो,

>>>बाँकी ८ पेजमा

रामदेव सिमकार्ड आयो

काठमाडौं। योगगुरु रामदेवले अरु त अरु, आयुर्वेदिक सिमकार्ड समेत सार्वजनिक गरेका छन्। रामदेव सिमकार्ड सार्वजनिक भरपछि योगगुरु रामदेव पनि डिजिटल बने भनेर विश्ववर्ची हुनथालेको छ।

भारतको निर्वाचनमा भएको सम्पत्ति लगाएर होमिनिका बाबा रामदेव नरेन्द्र मोदीको जितसँगै पलाएका थिए। भारतको विश्वाल बजार र विश्वभरि दैनिक उपभोग्य सामान उत्पादनमा पतंजली ब्राह्मणे तहल्का मच्चाएका बाबा रामदेवले सिमकार्ड ल्याएर सञ्चार क्षेत्रमै सनसनी फैलाउँ पुगेका छन्।

बाबा रामदेवले भारतको सरकारी सञ्चार सेवा बिएसएनएलसँग मिलेर रामदेव अर्थात स्वदेशी सिम

>>>बाँकी ८ पेजमा

निर्वाचित प्रतिनिधि भारतको पानी पिँँच्न्

काठमाडौं। यो दाढको खबर हो। गढवा गाउँपालिका वडा नम्बर ८ का वडा अध्यक्ष सदाम सिद्धिकी हरेक दिन विहान बेलुका पारीपटी अर्थात सीमापार पानी लिन जान्छन् र पानी ल्याएर भातभान्सा चलाउँछन्। उनीसँगै यो गाउँभरिका नागरिकको दैनिकी भारतबाट पानी ल्याएस्त्रात चल्ने गरेको छ।

यो गाउँमत्र होइन, सिंगो कोइलावासका स्थानीयहरू पारीबाट पानी ल्याउन बाध्य छन्। यसपाली गाविसले

>>>बाँकी ८ पेजमा

नजिर ३ल्ट्याउँदै सर्वोच्च



१३ गतोको मन्त्रिपरिषदको बैठकले दुँगेललाई आमामाको दिन राष्ट्रपतिलाई सिफारिस गरेको र राष्ट्रपतिले माफी दिई कारागारबाट दुँगेल छुटिसको हुँदा अन्तरिम आदेश जारी गर्नुपर्ने देखिएन। सो आदेशले दुँगेललाई आमामाको

दिने सरकारको निर्णयलाई सर्वोच्चले अपतिजनक ठागेन।

सर्वोच्च अदालतका न्यायाधिशहर्य मिरा खड्का र टंक बहादुर मोकानको

>>>बाँकी ८ पेजमा

'ममा बाँचो हिम्मत रहेन'

काठमाडौं। छोराको हत्यामा संलग्न भएकालाई कारबाहीको माग गर्दै विगत ५ वर्षदेखि वीर अस्पतालको क्याविन नं. १७ मा बस्दै आएकी गंगामाया अधिकारीले अस्पतालमै फेरी अनशन सुरु गरेकी छिन्।

सरकारले आफ्नो माग सुन्न छाडेको भन्दै उनले अनशन सुरु गरेको छिन्। उनले अस्पतालको क्याविनमै भनिन् म कति दिन न्यायको भीख माघे बस्ने? दुई चार जना अपराधीलाई जेल हाल्न सक्दैन भने मेरो लागि यो देशमा सरकार छैन।

न्यायको खोजीमा आजसम्म बाँचे अन्याय सहेर बाँचे मेरो हिम्मत ममा भएन उनले भनेकी छिन्।

सर्वोच्च अदालतले दिएको आदेश

अनुसार आफ्नो छोरा कृष्णप्रसाद अधिकारीको हत्यामा संलग्न भएका अभियुक्तलाई पत्राउ



गर्नुपर्ने उनले सरकारसँग माग गरेकी छिन्। २०७२ पुष ६ गते सर्वोच्च अदालतका न्यायाधिशहर्य

गिरिशंकरलाल र हालका कामु प्रधानन्यायाधिश

दिपकराज जोशीको इजलासले हत्याको अभियोग

लागेका छवीलाल पौडेललाई

धरौटीमा छोडेने तत्कालिन

पुनरावेदन अदालत

हेटोडाको आदेशलाई

उल्टाउँदै शुभै राखेका

मुद्दाको कारबाही अगाडि

बढाउन आदेश दिएको

थियो सो आदेशपछि

गंगामायाले अस्पतालमै

अनशन तोडेकी थिइन्। तर

सर्वोच्चले आदेश दिएको तिन वर्ष वितिसकदा

समेत आदेशको कार्यान्वयन नभएपछि उनी

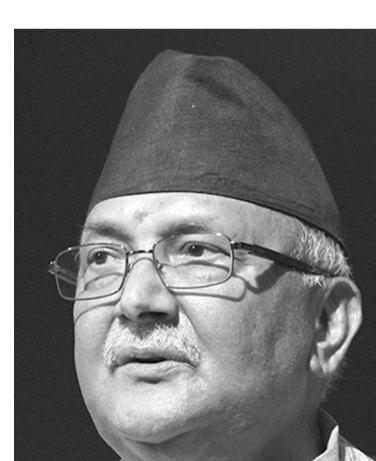
फेरी अनशनमै बसेकी छिन्।

जिल्ला अदालत चितवनले सुरुमै

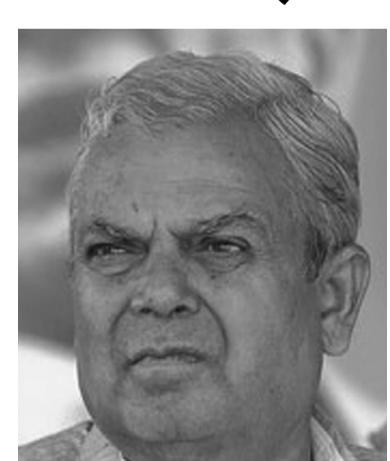
>>>बाँकी ८ पेजमा

प्रदेश २ मा राजपा आउट नेकपा इन

काठमाडौं। मुलुकमा रहेको ७ प्रदेशमध्येको प्रदेश नं. २ मा मधेशवादी दलहरूले प्रदेश सरकार निर्माण गरेको एक सय दिन पुगेकै बेला संघीय समाजवादी फोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टी झण्डै एक वर्ष अगाडि विभिन्न ६ वटा पार्टी एकीकृत भएर बनेको पार्टी हो। संघीय समाजवादी फोरमले केन्द्रमा केपी ओली नेतृत्वको सरकारले ल्याएको नीति तथा कार्यक्रमलाई समर्थन गरेपछि यी दुई दलबीच विसेपन बढेको हो। फोरमले ओली नेतृत्वको सरकारले ल्याएको नीति तथा कार्यक्रममा संविधान संशोधनको प्रस्ताव नल्याएको भन्नै संशोधनको प्रस्ताव संसदमा दर्ता गराएको थियो तर नीति तथा कार्यक्रम पारित गर्दै दिन फोरमका अध्यक्ष उपेन्द्र यादवले प्रधानमन्त्री एवं नेपाल कम्प्युनिट पार्टीका अध्यक्ष ओली र अर्का अध्यक्ष पुष्कमल दाहालसँग छलफल



गरेपछि संशोधन प्रस्ताव फिर्ता लिएको थियो। अब संघीय समाजवादी फोरमसमेत ओली नेतृत्वको सरकारमा सहभागि हुने



भएको छ। संविधान संशोधनको एउटै मुद्दामा >>>बाँकी ८ पेजमा

Hindutva and fate of Indian Sikhs

Johar

THE election of Bharatiya Janata Party's (BJP) Narendra Modi as Prime Minister (PM) of India has allowed the extremist Hindutva ideology to disturb the country's social order. The ideology's origins can be traced back to a secular, diehard Hindu named Vinayak Damodar Savarkar, who in his 1923 essay 'Essentials of Hindutva' presented a new, distorted version of Hinduism, and what it meant to be Hindu. Savarkar stressed that India is exclusively for Hindus and they must safeguard their religion – apparently from Muslims. Again in 1928, Savarkar published a pamphlet 'Hindutva: Who is a Hindu?' and put forward the concepts of 'Indian Nation' and 'Greater India' and defined a Hindu on the basis of race, culture and nation. The essays and books of Savarkar served as the Bible for his followers and they relentlessly followed those arguments. If Hindutva was confined to only the promotion of Hinduism as a religion or belief, there would be nothing wrong with it. Unfortunately, the progenitors of Hindutva took

it upon themselves to denigrate Muslims as well as other religious groups, driving the Indian society to fear and hate.

In 1939 another extremist Hindu – MS Golwalkar – put forward a new book titled We or Our Nationhood Defined. Golwalkar defined the Hindu religion and nation, he also used virulent language especially aimed at Muslims. On September 27, 1925 – Dr Keshav Baliram Hedgewar – a physician by profession and a Hindu by religion – was deeply influenced and impressed by the teachings of Savarkar and laid down the foundations of Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS) or the National Volunteers Movement in Nagpur, Maharashtra – then under British India. Ostensibly, Dr Hedgewar was driven by the notion of 'Hindu Rashtra' or the 'Hindu nation' and wanted to organise the 'Hindu nation' primarily to preserve its identity. It was driven by intense hate and antipathy towards Muslims and Islam. Instead of teaching Hindus the notion of civic nationalism, they were given a distorted, radicalised version of Hinduism

flanked by extreme sentiments of Hindu nationalism.

Hindutva appeared to have been placed on the backburner by the Indian Congress, while BJP, in its earlier rule under Atal Bihari Vajpayee, did not display a penchant for extremist Hindutva policies. It however, has received ascendancy in the government of Narendra Modi, who is himself a pracharak of the radical ideology. The latest victims of Hindutva ideology besides Muslims, Christians and low caste Hindus – the Dalits – appear to be the Sikhs. Its community leaders have expressed grave resentment and anger over the RSS' malicious designs of Hindutva, aimed at establishing hegemony of Hindus over India. Sikhs in India were suppressed under Indira Gandhi, when she ordered a massive crackdown on the Golden Temple in Amritsar, the holiest of Sikh shrines through Operation Blue Star on June 1, 1984. She paid dearly when two of her own Sikh guards assassinated her. Since then, the Sikhs have been suppressed. Now however, they are being directly targeted. This is happening to the extent

that concerned voices have been raised by large Sikh community leaders in Australia and Canada.

Modi is constrained to support the repressive policies of the RSS in pursuit of the Hindutva diktat. During the 2014 general elections, Modi reached out to his parent organization, the RSS and Sangh Parivar for electoral support. Following his victory, the progenitors of Hindutva demanded their pound of flesh: implementation of stern Hindutva doctrines and placement of extremist Hindus in important positions in the Indian government; thus the National Security Advisor Ajit Doval and the heads of the IB and RAW are in the same category.

The RSS' ghar wapsi (return to your home) campaign, is an ongoing movement which aims to bring back converted Muslims, Sikhs and Christians to Hinduism. Many low caste Hindus, the Dalit had converted to escape the repression by high caste Hindus, the Brahmins. This law is a repeat of the past shuddhi (purification) movement. Readers may recall that on September 24, 1990, then BJP president LK Advani launched "a

crusade in defence of Hindutva", which culminated in the demolition of Babri Masjid on 6 December 1992.

Since 1996, the BJP's election manifestoes for Lok Sabha elections pledge to espouse Hindutva in these terms: "The cultural nationalism of India ... is the core of Hindutva." This explains the Modi government's systematic purge of educational and cultural institutions. The 'Ghar Wapsi' movement is also based on getting Sikhs into the folds of Hindutva, and aimed at converting the Christians and Muslims so they return to their 'original religion'. The movement has gained momentum during the current Modi regime. The recent visit of Canadian Prime Minister Justin Trudeau to India was marred by his ostensible support for the Sikh community. He was greeted by mocks and jibes, facing embarrassment.

Human Rights activists the world over must take cognizance of RSS groups in India harassing minorities, especially the Muslims and Sikhs in the name of Hindutva. This cannot be a reflection of "Shining India".

Indian blatant violation of Indus Basin Treaty

Muhammad

Narendra Modi, a hardliner Indian Prime Minister, has kicked off the disputed 330 MW Kishanganga hydropower station on 20th May. Woefully, this hydroelectric power plant is built on Kishanganga River which is a feeder and confluent to river Jhelum; popularly known as Neelum in Pakistan. The formation and official commencement of the aforementioned dam by India is a blatant violation of Indus Basin Treaty (IBT-1960) and the international junctions of bilateral treaties.

Not only this, India has stood firmly controveert to Pakistan's demand to appoint neutral expert to bring a halt to this emerging political wrangling. History is witness to the fact that Pakistan has always made efforts for the peaceful resolution of Kishanganga project on Neelum River and 850 MW Ratle dam on Chenab River.

It is worthwhile to mention too that despite coordinated sessions of talks between India, Pakistan and World Bank's guarantor of the IBT-mediation, India has continued her bid to inaugurate and complete the disputed project which started in 2009.

Perusing it further, the stubborn attitude of India towards international commitments clearly unveils its nefarious designs towards Pakistan. Since the ascendance of Modi to the Indian PM

House, he has terribly escalated the lurking tensions by diverting the flow of western rivers (Indus, Chenab, and Jhelum), which is also tantamount to violation of IBT and international norms.

Therefore, being stuck in a perpetual conventional threat of war over political pitfalls of the dam controversy, Pakistan has intelligently put forward her honest demand before World Bank to establish a court of arbitration to address the misunderstandings between the two neighbours. At the same time, India agreed and demanded appointing a neutral expert – to cause a deadlock. World Bank initially gave assent to both the demands but India objected to the fallacy of the process of appointing two parallel processes. Therefore to defuse tensions, World Bank adopted a stance of taking a pause and asked both the parties involved to settle their dispute through bilateral avenues. World Bank provided the justification of this act by writing a letter to both nuclear armed nations which maintains, "We are announcing this pause to protect the IWT and to help India and Pakistan to consider alternative approaches to resolving conflicting interests under the treaty and its application to two hydro electric power plants.

This is an opportunity for the two countries to begin to resolve the issue in an amicable manner and in line with the spirit of the treaty rather than pursuing Article 111(2) of IBT which

concurrent processes that could make the treaty unworkable over time. I would hope that the two countries will come to an agreement by the end of January."

The posture adopted by the World Bank entirely follows the suit of the Indian argument. On the other hand, World Bank has skilfully avoided repairing the strained relations of India and Pakistan by putting all the responsibilities of reconciliation and peaceful deliberations on the shoulders of the embittered rivals. The careful analysis of the ongoing scenario brings many questions to the spotlight. Why has the World Bank closed its eyes on the lurking dangers emanating from the notorious IBT? And why is World Bank offering deaf ears to Pakistan's genuine demand of appointing a mediator to solve this issue according to the terms of IBT's terms and conditions?

The recently updated factsheet reveals that India is deliberately violating the international norms and describing Kishanganga Hydroelectric Project (KHEP) as a storage work for power generation only. However, Pakistan has rationally and lawfully maintained and proved her stance that Indian design of KHEP will divert water from Neelum River into the Bonar Madmati Nullah. The bottom line is that India is violating Article 111(2) of IBT which

clearly specifies that the entire flows of western rivers belong to Pakistan. The Article 4(6) of IWT also safeguards the natural flow of the rivers and India is violating this article as well.

Pakistan is crucially involved in this issue owing to its importance. Pakistan, being an agrarian economy, relies heavily on Indus river tributaries because they are vital for sustainable livelihood, food security and economic conditions.

Moreover, India's aggressive attitude towards Pakistan has further escalated the frosty ties between the two neighbours over the issue of the disputed

Kishanganga dam. Indian Prime Minister Narendra Modi has openly threatened to launch a water war against Pakistan.

The World Bank has postponed the involvement for time being and referred it back for bilateral settlement. But that did not work. It is therefore high time for World Bank to realise its responsibilities, being the guarantor of the treaty, and must step up for the resolution of the issue. The World Bank should discharge its obligations under the IBT by taking the rational demand of Pakistan for the appointment of arbitration.

નસર્ને દ્વારા રોગ મધુમેહ

માનિસકો રગતમા ચિનીકો માત્રા આવશ્યક ભન્દા બઢી ખેડી પિસાબ જાંચ ગર્દ પિસાબમા ચિનીકો માત્રા ચાહિને ભન્દા બઢી દેખા પર્નુલાઇ મધુમેહ રોગ ભનિન્છ ।

- મધુમેહ રોગ લાગેમા નિષ્ઠ લક્ષ્યણહર્સ દેખિન્છ
- જાયાદા તિર્ખા લાગ્નુ ।
- પટક પટક પિસાબ હુનુ ।
- પિસાબકો માત્રા ધેરે હુનુ ।
- રાસપ્રી ખાના ખાએ પનિ દુલ્લાઉદેં જાનુ ।
- બરાબર ઘાઓ ખટિરાહર્સ આજનુ તર છિટો નિકો નહુનુ ।
- હાતગોડા કફમભમાઉનુ ।
- થકાઈ લાગ્નુ ।
- વાન્તા હુનુ, શરીરસુખ્ખા હુનુ ।
- છિટોછિટો શ્વાસ ફેર્નુ ર બેહોસ હુનસક્નુ ।
- યી લક્ષ્યણહર્સ એક વા સો ભન્દા બઢી દેખા પરેમા તુરુન્તે મધુમેહકા લાગિ જાંચ ગરાઉનુ હોસ્ ।
- સંખી રાખ્યી મધુમેહ ભએમા તુરુન્તે ઉપચાર ગરાઉનુપર્છ ।



જિલ્લા જનસ્વાસ્થા કાર્યાલય
કાઠમાડौ, ટેક્

यसपालीको गणतन्त्र दिवस



• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

यसपालीको गणतन्त्र दिवस, धेरै अर्थमा अर्थपूर्ण मानिएको छ। सिन्नो रोपेपछि सुन्तला फलदैन। सुन्तला फलाउन सुन्तलाकै बोट रोपुपूर्छ। गणतन्त्र कसैलाई फायो भने त्यो कम्युनिष्टलाई फायो। २०६३ साल वैशाख ११ गते संसद पुनर्स्थापना भएपछि कम्युनिष्टहरू मनोनितका रूपमा समानान्तर शक्तिका रूपमा सांसद बने, संविधानसभाको निर्वाचनपछिको पहिलो बैठकमा गिरिजाप्रसाद कोइरालाको प्रतिनिधित्व गर्दै चुनाव हुँदूरा कृष्णप्रसाद सिटोलाले २०६५ साल जेठ १५ गतेको पहिलो बैठकमा गणतन्त्र कार्यान्वयन गर्ने प्रस्ताव राखेपछि राजावादी लोकेन्द्रबहादुर बदले समेत ठेबुल ठोकेर गणतन्त्रको स्वागत गरेका थिए। यसरी गणतन्त्र स्थापित भयो।

गणतान्त्रिक नेपाल स्थापितमात्र भएको थियो, कम्युनिष्ट शासनको सुरुआत विन्दु त्यही थियो।

जनयुद्धका कमान्डर प्रचण्ड प्रधानमन्त्री बने। उनीपछि माधव कुमार नेपाल, भफ्लानाथ खनाल, डाकाबुराम भहराई र प्रचण्डकै प्रस्तावमा खिलार रेग्मीको सरकार पनि बन्न्यो। संविधान कांग्रेसले जारी गरायो, लगतै केपी ओली प्रधानमन्त्री बने। स्थानीय, प्रदेश, राष्ट्रियसभा, प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन कांग्रेसले गरयो, चुनावमा कम्युनिष्टले सत्ताधारी कांग्रेस-राष्ट्रपाको सरकारलाई हवाइट्वास गरिदियो भन्दा हुन्छ। त्यही चुनावले ५ वर्षका लागि एमाले अध्यक्ष केपी ओली प्रधानमन्त्रीको पदमा पुऱ्यायो। मिलेर चुनाव लडेका एमाले, माओवादी केन्द्र यति हौसिए कि उनीहरूले एकता गरेर नेकपा जन्माए। नेकपा अब नेपालमा नेपाली कांग्रेस खोजेर पनि पाइने छैन भनेर भयाली पिटिरहेका छन्। गरीव नेपालमा धनी कम्युनिष्ट नेताहरूको रजगज सुरु भयो।

यतिबेला संवैधानिक अंगहरूको साङ्गोपाङ्गो संरचना कम्युनिष्टमय बनेको छ। पहिलोपल्ट राष्ट्रपति बनेकी विद्या भण्डारीले आफ्ना दुई छोरी उषाकिरण र निसा कुसुमलाई तक्माबाट विभूषित गरिन्। उषा र निषाले राष्ट्रले सम्मान गर्नुपर्ने के काम गरेच्छन, आजसम्म कसैलाई थाहा छैन। विद्या भण्डारीको दोश्रो कार्याकाल सुरु भएको छ र उनको पहिलो काम सर्वोच्च अदालतले ज्यानमारा भनेर ठहर गरेका बालकृष्ण दुगेललाई माफी दिनु हुनुपुरेको छ। सर्वोच्च अदालतमा उनलाई माफी दिन पाइदैन भनेर मुद्दा परेको अवस्था, मुद्दा हेदर्हर्देमा रहेको र फैसला भइनसकेको अवस्थामा सरकारले माफी दिने निर्णय गन्यो, राष्ट्रपति भण्डारीले लालमोहर ठोकिदिन्। यसपछि सर्वोच्च अदालतले भन्यो- यसमा कुनै आदेश दिइहनु नपर्ने।

संविधानविदहरू बिधिको शासनको सिद्धान्तविपरित भयो भनेर चिच्याइरहेका छन्। सडकमा आमनागरिक र प्रतिपक्षले नाराजुलुस गरेर बिरोध जनाइरहेका छन्। सरकार चितवनको धुवे हाती लरिकएपैले लरिकरहेको छ। लोकतन्त्रमा

लोक आवाज नसुन्ने र लोकलज्जाबाट भयभित नहुने व्यक्ति वा सरकार निरकूश नै हुन्छ। साहै राष्ट्रवादी भनेर विश्वास आर्जन गरेका केपी ओली नेकपाको शक्ति बचाउन र प्रचण्डको परीक्षामा पास भए होलान्, राजनेतामा हुनुपर्ने साथ युमाउन पुगेका छन्।

बिधिको शासन छ कि अधिनायकवाद सुरु भयो, अधिनायकवाको सिङ्गुरो प्रष्ट देखिन थाल्यो। सर्वोच्च अदालतले दोषी ठहर गरेर जन्मकैद र सर्वस्वहरण गर्ने निर्णय गरेका बालकृष्ण दुगेललाई नेकपाले अबीर जात्रा गरेर स्वागत गन्यो। यतिमात्र होइन, बालकृष्ण दुगेललाई ज्यूटो शहिद भनेर भाषण र नाराबाजी पनि गरियो। २०६५ साल जेठ १५ गतेको गणतन्त्र दिवस गणमाराको जयजयकार भएर आयो। यो हो कम्युनिष्टको बसन्तोत्सव।

केही घटना लोकतन्त्रका मर्म र मर्यादाविपरितका छन्, जसले यो सरकार कम्युनिष्ट सरकारको लोक अथवा नेपाल सरकार होइन भन्न बाध्य हुनुपर्ने। यस्तो सरकार फुइँकी लाउँच-सुशासन दिन्छु, विधिको शासन चल्छ, सम्बुद्धिको ढोका खोलिन्छ। बोली र व्यवहारमा कति भिन्नता छ भनेर यो पछिल्लो उदाहरण पर्याप्त छैन र ?

बरी भएपछि फूलमालाले छपकै छोपिएका बालकृष्ण दुगेलले प्रष्टिकरण दिए- जनयुद्धका बेलामा जे जति घटना भएका छन्, त्यो पार्टीको जिम्मेवारीको कुरा हो। ती घटनाहरूमा मेरो कुनै दोष छैन। यसको अर्थ पार्टीले उज्जनकुमार श्रेष्ठलाई मार्नु भनेर आदेश दिएकाले मारेको भन्ने अर्थ लाग्छ। माओवादीका सुप्रिम कमाण्डर थिए प्रचण्ड, जो सत्ताधारी पार्टी नेकपामा आधा अध्यक्ष छन्। आधा आधा अध्यक्ष प्रचण्ड र ओली दुबैले १७ हजार लोकको मृत्युको जिम्मेवारी कबुल गर्न कि नगर्न ?

बालकृष्ण दुगेलको कानुनविदहरूको विचारमा विधिको शासन विपरितको फौजदारी अभियोगमा स्वविवेकले श्री ३ को बिकिसमा माफी दिने शैलीले न्याय चाहियो भनेर परेका ६० हजार

उच्चुरीमाथि कुम्भकर्ण सुतेभै सुतेको बेपत्ता र सत्य निरुपण तथा मेलमिलाप आयोगमार्फत जनयुद्धकालीन मुद्दामा मेलमिलापकै माध्यमबाट पीडितलाई राज्यकोषको क्षतिपूर्ति र पीडितलाई माफी दिने ढोका खोलियो भनेर विश्लेषकहरूको विश्लेषण हुन थालेका छन्।

राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय मानवाधिकारावादीहरू फौजदारी अभियोग लागेका जो कर्सेलाई पीडितका रूपमा दण्डित गर्नुपर्छ, पीडितले न्यायको अनुभूति गर्न पाउनुपर्छ भनिरहेका छन्। कसेले हल्लाउन नसक्ने बहुमतका साथ सरकारमा गजधम्म बसेको नेकपाको

यतिबेला संवैधानिक अंगहरूको साङ्गोपाङ्गो संरचना कर्क्युनिष्टमय बनेको छ। पहिलोपल्ट राष्ट्रपति बनेकी विद्या भण्डारीले आफ्ना दुई छोरी उषाकिरण र निसा विद्या भण्डारीले राष्ट्रले सरमान गर्नुपर्ने के काम गरेहरूको बसन्तोत्सव।



सरकार भने जनयुद्धकालीन मुद्दाहरूलाई बेपत्ता र मेलमिलाप आयोगलाई धोरीघाट बनाउन कम्भ्र कर्सेले लागेको छ।

सम्भवतः यही कार्यका लागि माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डले पार्टीलाई एमालेकरण गरिएका हुन्। र,

केपी ओली कति विश्वासी छन् भनेर बालकृष्ण दुगेललाई माफी दिन अनुरोध गरे। यस कार्यमा ओली प्रचण्डका विश्वासिले बनेका छन्। पढकाए, हिजो बन्दुक र बालूद पडकाएने प्रचण्डले ओलीको काँधमा बालकृष्ण राखेर ठूल आवाज आउनेगरी पढकाए। यस

घटनाले नेकपाको ओहालोयात्रा सुरु भयो भन्दा फरक पर्दैन। आउने दिनहरू कम्युनिष्ट शासनका कम्युन्यालिस्ट निर्णयका साथ देखिने अनुमान गर्न सकिन्छ। यो निर्णयले अन्तरिक र बाह्य समाजलाई भस्काउन पुगेको छ।

ओलीको माओको बिरासतमा

आधुनिक विकासको चमत्कारका जग

हाल्ने देउ र वर्तमान सीजिन पिङ्

बने आधार बालुवाको ढिस्को बन्न

पुगेको छ। कम्युनिष्ट नेता मोहनविक्रम

सिंहले जिश्रो फडकारेर इप्पणी गरेका

छन- एमाले हिजोको माओवादी हो,

माओवादी आजको एमाले बनेको छ।

ओली भियतनाममा होचिमिन्ह मार्गबाट केही सिकेर नेपालमा लोकतान्त्रिक राष्ट्रबादको धरहरा बल्नान भन्ने धेरेले सोचेका थिए, अपराधको सती गएर ठनकै भाँचिए। भूकम्प आउनै परे, आफ्नै खुद्दामा बन्चरो हाने, विधिको शासन चाहिन्छ भन्नेहरूको विश्वास स्वातै घटायो।

नेपाली संस्कार भनेको नमस्कार हो। यसको विपरित त्यसे पनि कम्युनिष्टहरू एकदोस्तालाई अभिवादन गर्दा मुडकी उठाउने गर्दैन्। कम्युनिष्ट शासनले मुडकी संस्कार सुरु गन्यो। कम्युनिष्टका गायत्री मन्त्र मार्क्सवाद हो। मार्क्सवाद संसद र जनवादलाई परस्पर बिरोधीवाद मान्छ। माओवादीको जनयुद्ध अर्थात बन्दुकको नालबाट निस्केको शक्ति र शासन बन्दुक विसाए पनि बाहुबली तरिकाले चल्न थालेको छ। कहाँ बिधि कहाँ बाहुबली ? मुख्मा रामराम बगलीमा छुरा भनेको बालकृष्ण प्रकरण हो। पार्टी पंतिलाई चकमा दिएर प्रचण्ड र ओलीलाई मिलाउने कुन न कुन माड वा डेनझाइट होला ? स्मरणीय के पनि छ भने आफ्ना स्वार्थका लागि अमेरिकाले नोरियगादेखि सद्वाम र बिन लादेनसम्म बुखाँयाचा बनाएर उभ्याएकै हो र काम सकिएपछि सिध्याएकै हो। अर्काको भित्री र आफ्नो सत्ता स्वार्थका लागि प्रयोग हुनेहरू सद्वामजस्तै उठ्छन् र समाप्त पनि हुन्छन्। हाम्रा होनहार नेताहरूले यस्ता राजनीतिक र कूटनीतिक उदाहरण जानिराख्नु बेश हुनेछ।

कम्युनिष्टले देशको सीमा मान्दैन, अन्तर्राष्ट्रिय हुँ भन्छन, प्रश्न यतिमात्र हो- हाम्रा कम्युनिष्ट नेतामा देशप्रतिको गैरव कति छ ? यिनको नसामा नेपालीत्वको रगत छ कि छैन ? राजनीतिक धर्माधिकारी तिमी हो कि तिमीपछाडि अरु कोही छ ? तिमी ध्वनी हो कि प्रतिध्वनी ? नेकपा त बन्यो, ५ वर्षका लागि सत्ताको समयावधि पनि निश्चित छ। राजनीति र खोलो सिध्य बन्दैन भन्ने यथार्थबोध गरौ, कैतै यो अहंकार, यो बसन्तोत्सव इम्पर न्यूक्लोथ साबित नहोस्।

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले ससिक्खयो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहातर भयर एकै पटक मर्न सकौ।

- अधियानवाणी

सम्झौतामा उल्लेख नै नभएको सेरको कुरा कहाँबाट आयो ?

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली नेतृत्वको वामपक्षी सरकारको दुर्गम भेगका बासिन्दालाई २०५३ सालदेखि दुवानीमा दिँदै आएको अनुदानलाई शेयरमा परिणत गर्ने तयारी गरेर विकट क्षेत्रका जनतालाई आवश्यक पर्ने दैनिक उपयोग हुने नुन महागो पार्ने तयारी गरेको हुनाले कुनै हालतमा पनि त्यसो गर्न नुहने पूर्व आपूर्तिसंचिवहरूले बताएका छन् । राजनीतिक स्थिरताले जनताका च्यूनतम आधारभूत आवश्यकता सम्बोधन गर्ने अपेक्षा गरिएको बेला विकट क्षेत्रमा नुनलाई महागो पार्ने षड्यन्त्रमा अर्थ मन्त्रालयका केही उच्च तहका कर्मचारीहरू र महाशाखा प्रमुखहरूले लिविङ् तित्र पारेपछि पुर्व आपूर्तिसंचिवहरूले दुवानी अनुदानलाई शेयरमा परिणत गर्न नहुने बताएका छन् ।



• देवेन्द्र चडाल

devendrachudal@gmail.com

आशालाई निराशामा परिणत हुन नदिओ

प्रधानमन्त्री केपी ओली नेतृत्वको सरकारले सय दिनको कार्याकाल पुरा गरेको छ । समग्रमा हेर्दा ओली नेतृत्वको सरकारको सय दिनको कार्याकाललाई सकारात्मक तै देखिएपनि पूर्ण विश्वास लिन सकिने अवस्था भने छैन । यो सय दिनको अवधिमा सरकारले गरेको केही निर्णयहरू र गतिविधिहरू तत्कालै पुरा भइहाल्ने अवस्था छैन । सरकारले गरेका केही निर्णयहरू र गतिविधिहरू तत्कालै पुरा भईहाल्ने अवस्था छैन । सरकारले केही क्षेत्रमा आशा गरे भईं का केही निर्णयहरू गरेको छ । केही हदसम्म यस्ता निर्णयहरूले जनतामा आशा जगाएको भएपनि आम जनतालाई सरकारले विश्वस्त पार्न सकिरहेको छैन । सरकारका केही मन्त्रीहरूले देखिने र जनताले अनुभूति गर्ने गरि कम गरिरहेको भएपनि केही मन्त्रीहरू भने प्रचारमुखीमात्र देखिएका छन् । मुलुकको अवस्थामा जनताले चाहेजस्तो परिवर्तन गर्ने हो भने प्रचारमुखी होइन परिणाममुखी निर्णय गर्न आवश्यक छ । सरकारले सपना बाँड्ने मात्र होइन त्यो सपनालाई सार्थक पार्नेतिर लाग्नुपर्छ । सपनालाई सार्थक पार्ने निर्णय भने नगरेको हुनले उपलब्धीमूलक काम नगरेपनि जनतामा केही आशा भने जगाउन ओली नेतृत्वको सरकार सफलतै भएको छ ।

नेपालमा छिन छिनमा सत्ता फेरिने र सत्ता हत्याउका लागि दलहरू विभाजित हुने र एकले अर्कोलाई विश्वास गर्ने वातावरण तै नभएको बेला नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको बहुमतको सरकार निर्माण भएको हुनाले अब सत्ताको परिवर्तन र हिँजॉजस्तो सांसद खरिद विक्रि हुनसक्ने सम्भावनाको अन्त्य भएको छ । ओली सरकारको सय दिनको मुख्य सन्देश भनेकै अब अस्थिर होइन राजनीति स्थायित्व कामय हुनेछ । तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्रीयीच पार्टी तै एकीकरण भएर नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको निर्माण भएको र नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको संघीय संसद हुँदै राष्ट्रियसभा अनि ७ प्रदेश मध्येका ६ प्रदेश सरकारमा समेत बहुमत रहेकोले ओली नेतृत्वको सरकारलाई जनताको पक्षमा काम गर्नु कुनै बाधा विरोध छैन । ओली नेतृत्वको सरकारले ल्याएको नीति तथा कार्यक्रम सहज रुपमा लागु हुन सक्ने अवस्था रहेकोले ओली नेतृत्वको सरकारले अब प्रचारमा होइन व्यवहारमै काम गरेर देखाउने बेला आएको छ । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका ठुला नेताहरूले व्यक्तिगत प्रतिष्ठालाई छोडेर राष्ट्रिय स्वार्थलाई अपनाउन सकेको खण्डमा साँच्चिकै मुलुकले विकासको गति तिन सकछ । ठुला भनिएका नेताहरू न्यसैका लागि तयार भएको खण्डमा लोकतन्त्र र लोकतान्त्रिक पढ्दितिको समेत विकास हुनसक्छ । सत्तामा पुग्नुमात्र उपलब्धि हुन सक्दैन । अहिलेसम्म भएको उपलब्धीहरूको रक्षा गर्दै मुलुकको तित्र विकास हुन तै अहिलेको पहिलो आवश्यकता हो ।

सरकारले केही समय पहिला यातायात क्षेत्रमा रहेको सिन्डिकेटलाई जसरी निर्णय गरि हटायो, अब अन्य क्षेत्रमा रहेका सिन्डिकेटहरु समेत हटाउदै अधि बदनु आवश्यक छ जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा दर्ता गरि सार्वजनिक रूपमा सञ्चालन हुँदै आएका सवारी साधनहरूलाई अब कम्पनी अन्तर्गत दर्ता गर्नुपर्ने निर्णयलाई सरकारात्मक नै मानिनुपर्दछ । सिन्डिकेट हटाउन महत्वपूर्ण भूमिका खेलेका यातायात विभागका तत्कालिन महानिर्देशलाई मन्त्रालयमा फिर्ता बोलाएर फेरि अर्को मन्त्रालयमा सहवा गरिएपछि हटाउने निर्णय नै सन्देहको धेरामा परेको छ । महानिर्देशकलाई हटाउनुपर्ने कारण के हो त्यसको जानकारी सरकारले जनतालाई गराउनुपर्ने कि नपर्ने ? राजस्व संकलनको लागि सरकारले यातायात क्षेत्रको सुविधा र सुरक्षित सहज, सुलभ पहुँचको निश्चितता गर्दै अन्य क्षेत्रमा रहेको सिन्डिकेटको अन्य गर्नु आवश्यक छ । आज स्वास्थ्य क्षेत्र, पत्रकारितालगायत्र प्राय सबै क्षेत्रमा सिन्डिकेटले जरा गाडेको हुताले यी सबै सिन्डिकेट हटाएको खण्डमा ओली सरकारलाई जनताले धन्यवाद नै दिन्छन् ।

जला से करलाई जनतान वन्धवद न हुन्छन् ।
 ओली तेवृत्को सरकारले सय दिनको कार्यकालमा नेपाल भारत बीचमा
 आएको चिसोपनमा सुधार ल्याएको छ । पहिलो पटक प्रधानमन्त्री बन्दा चिसिएको
 सम्बन्ध उनेको पालमा सुधिएको छ । नेपाल भारतबीच चिसिएको सम्बन्धमा
 सुधार हुँदै आएकोमा त्यसलाई उपलब्धिकै रूपमा लिनुपर्दछ । प्रत्येक मुलुकका
 विदेश सम्बन्धमा आ आफैनै प्राथमिकता हुन्छन् । नेपाल दुई विशाल मुलुक भारत
 र चीनको बीचमा रहेकोले नेपालले दुई देशसँग घनिष्ठ सम्बन्ध राखि उनीहरुको
 विकास निर्माणबाट नेपालले समेत फाइदा लिन सक्नुपर्दछ । पछिलो समयमा
 नेपाल भारत बीचको सम्बन्धमा सुधार आएको र चीनसँग पहिलादेखि तै
 नेपालको राम्रो सम्बन्ध भएको हुनाले अब यी दुवै देशलाई बराबरीको हैसियतमा
 राखेर हामीले देश विकासमा लाग्नु उचित हुनेछ । सरकारको सफलताको मापन
 सय दिनमा हुन नसक्ने भएपनि यो अवधिले आगामी दिनको संकेत गर्ने भएकाले
 सय दिनको कार्यकालले केही आशा जगाएको छ अब यो आशालाई विश्वासमा
 बदल्ने काम सरकारकै काँधमा रहेको हामीले ठानेका छौं ।

सरकारले दुर्गम क्षेत्रका बासिन्दालाई सर्वसुलभ मूल्यमा आयोडिनयुक्त नुन उपलब्ध गराउन साल्ट टेडिङ् कर्पोरेशनलाई दुवानीमा अनुदान उपलब्ध गराउँदै आएको छ । त्यही अनुदानको कारण सुगम क्षेत्रमा प्रतिकिलो १५ रुपैयामा पाइने आयोडिनयुक्त नुन दुर्गमका बासिन्दाले ६ रुपैया सस्तोमा अर्थात रु ९ रुपैयामा कर्पोरेशनले सर्वसुलभ रुपमा नुन विक्रि गर्दै आएको छ । सरकारले प्रत्यक वर्ष ल्याउने आफ्नो नीति तथा कार्यक्रममा दुर्गम क्षेत्रका बासिन्दाको हितका लागि चामल, नुन, चौनीको दुवानीमा अनुदान उपलब्ध गराउने गरेको छ तर अर्थ मन्त्रालयका केही उच्च तहका भ्रष्ट व्यक्तिहरूबाट पछिलो समयमा सर्वसाधारणको हितका लागि दिइने यस्तो अनुदानलाई शेयरमा परिणात गर्नुपर्ने भन्दै त्यसै अनुरुपको गृहकार्यमा जुटेपछि अत्याशयक बस्तुको पहुँचबाट दुर्गम क्षेत्रका जनता सँधैका लागि बजित हुन सक्ने सम्भावना बढेको छ ।

साल्ट टेडिङ्ग्सको जग्गामा जापान सरकारले २००२ मा बस्तुगत अनुदान अन्तर्गत धनगढी, नेपालगञ्ज, भेरहवा, सिमरा, वर्दिबास, लालगढ र विराटनगरसा गरि २० हजार मेट्रिकटन क्षमता भएको गोदाम निर्माण गरि साल्ट टेडिङ्ग्सलाई जिम्मा लगाएको थियो । गोदाम निर्माण गर्नुआधि सन् २००० को मे से ३१ मा जापान सरकार, नेपाल सरकार र साल्ट टेडिङ्ग्सबीच त्रिपक्षीय सम्झौता भएको थियो । उक्त सम्झौताको त्रुटा नं. ७ (१) को (ई) मा साल्टलाई नुनको व्यापारमा रोक लगाएको वा साल्टले नुनको कारोबार नगर्ने निर्णय गरेको अवस्थामा मात्र साल्टले गोदाम छोडि गोदामले चर्चेको जग्गा नेपाल सरकारलाई प्रचलित बजार मूल्यमा विक्रि गर्ने व्यवस्था उल्लेख गरेको छ ।

२०६७ माघ १३ गते वाणिज्य तथा
आपूर्ति मन्त्रालयले अर्थ मन्त्रालयलाई पत्राचार
गरेको थियो । वाणिज्यको उक्त पत्रमा गोदाम
निर्माणसम्बन्धी त्रिपक्षीय सम्झौतामा जापान
सरकारबाट निर्मित गोदामको मूल्य कामय गरि
नेपाल सरकारले शेयर वा ऋणमा परिणत गर्ने
सम्बन्धी कौही कर्ते व्यवस्था नगरेको अवस्थामा
सम्झौता उल्लेख नै नभएको व्यवस्थालाई
ऋण वा शेयरमा परिणत हुन नसक्ने उल्लेख
थियो । पछिल्लो समयमा अर्थले भारत सरकारले
आर्थिक वर्ष २०२९ देखि २०५०/५१ सम्म स्वास्थ्य
मन्त्रालय अर्न्तर्गत रहेको कण्ठरोग नियन्त्रण
आयोजना तत्कालिन (श्री ५ को सरकारले)
निर्माण गरेका गोदामलाई पनि शेयरमा परिणत
गर्न शड्यन्त्रपूर्वक ढँगले लागेको छ । त्रिपक्षीय
सम्झौता गर्दा सम्झौतापत्रमा उल्लेख नै नभएको
विषयलाई लिएर अहिले विवाद उठाउनुको कुनै
औचित्य छैन । अहिलेको विवाद केबल साल्ट
टेडिङ्ग कर्पोरेशनलाई नेशनल टेडिङ्गकै हालतमा
पुन्याउने अभिप्रेरित रहेको छ । त्यसका लागि
केही काला व्यापारीहरू, केही माफियाहरू र अर्थ
मन्त्रालयका केही उच्च तहका ब्रष्टहरू लागि
परेका छन् । यस विषयमा स्वयम् प्रधानमन्त्री
केपी ओलीले हस्तक्षेप गर्नुपर्ने आवश्यकता समेत
देखिएको छ ।

दुवानीको अनुदान रकमलाई शेयरमा परिणत गर्दा त्यही रकमलाई पुन दुवानीमा प्रयोग गर्न नीतिगत रूपमा समस्या आईपर्ने पूर्व आपूर्ति तथा हालका गृहसविच प्रेमकुमार राईले बताएका छन्। राईका अनुसार दुवानीवापतको रकमलाई कुनै पनि हालतमा शेयरमा परिणत गर्न मिल्दैन भन्दै यदि त्यसो गरिए कर्णलीलगायत दुर्गम क्षेत्रका बासिन्दालाई सर्वसुलभमूल्यमा आवश्यक बस्तु उपलब्ध गराउने जिम्मेवारी कसले लिन्छ ? भन्दै कसैको बहकाऊमा पेरेर नेपाली जनतालाई सर्वसुलभ सेवा सुविधाबाट बचित गर्न पाइँदैन। दुवानीवापतको रकमलाई शेयरमा परिणत गर्दा

हाल बस्तुको दुवानीका खर्च हुने रकम बस्तुको मूल्यमा जोडिन आउँछ, यसरी दुवानी वापतको अनुदान रकम शेयरमा परिणत गर्दा उक्त रकम शेयरमा गाभिने अवस्था हुन्छ जसले गर्दा उक्त अनुदान रकमलाई दुवानीमा प्रयोग गर्न पाइँदैन। यदि यो प्रक्रियामा अर्थ मन्त्रालय गयो भने दुर्गम क्षेत्रमा नुन चिनीलगायतका बस्तुको मूल्य अस्वाभाविक रूपमा बृद्धि हुन्छ। सुगम क्षेत्रमा रु. १५ मा पाइने नुन दुर्गम क्षेत्रका बासिन्दालाई सर्वसुलभ मूल्यमा उपलब्ध गराउन साल्ट टेडिङ्क कर्पोरेशनले आफ्नो तर्फबाट प्रतिकिलो ६ रूपैया अनुदान उपलब्ध गराएको छ। यदि सरकारले नुन दुवानीमा अनुदान नदिने हो भने डोल्पामा प्रतिकिलो तुनको मूल्य ६० रूपैया भन्दा बढी पुग्छ भने हुम्लाका बासिन्दाले एक किलो तुन खरिदमा १ सय २० भन्दा बढी मूल्य तिर्नुपर्ने हुन्छ। राजधानी नजिकै रहेका गोर्खाको दुर्गम क्षेत्रमा समेत न्यूनतम प्रतिकिलो ५० भन्दा बढी मूल्यमा जनताले नुन खरिद गर्नुपर्ने बाध्यता रहन सक्छ।

नेपाल सरकारले २०५३/५४ देखि २०७४/७५ सम्म एक अर्ब ६३ करोड १६ लाख आठ हजार बराबरको दुवानी अनुदान साल्ट टेडिङ्लाई उपलब्ध गराएको छ भने दुवानीमै त्यो सबै रकम खर्च समेत भइसकेको अवस्थामा खर्च भएको रकमलाई अर्थले शेयरमा परिणत गर भन्नु कुनै हालतमा पनि उचित हुन सक्दैन । २०७२ सालमा गएको भूकम्पगर्दा पीडित भएका भूकम्प पीडितलाई सरकारले घर निर्माणका लागि केही अनुदान दिएको छ के पीडितले अनुदान लिएर घर निर्माण गरिसकेपछि त्यो घरमा हाँग्रे पनि शेयर छ भन्न पाउँछ कि पाउँदैन ? अनुदान दिने बेलामा भएको सर्तलाई एकतर्फी उल्टाएर केही भ्रष्टहरूले कर्पोरेशनलाई ध्वस्त पार्न अभिप्रायले दुवानी अनुदानलाई र गोदाम निर्माण अनुदानलाई शेयरमा परिणत गर भन्नु आफौमा हास्यास्पद रहेको छ । गोदाम निर्माण गर्न दिएको अनुदान रकमलाई शेयरमा परिणन गर भन्नु त्यसबेला भएको त्रिपक्षीय सम्झौता अन्तर्गत शेयर वा ऋणको विषयमा केही नबोली अहिले शेयरको विषयमा पहिले नबोल्नु र अहिले आएर ३० वर्षपछि यो मुदालाई उठाउनु आपत्तिजनक समेत रहेको छ । कृषि विकास मन्त्रालयले किसानलाई सुलभ मूल्यमा

मल उपलब्ध गराउन अनुदान दिने गरेको छ के सरकारले किसानसँग पनि शेयर खोज्नु मिल्छ ? साल्ट टेडिङ्कू कर्पोरेशन र सरकारबीच तत्कालिन समयमा भएको शर्तमा जे उल्लेख छ त्यही अनुरूप मात्र हुनुपर्दछ । दातृ निकायबाट गोदाम निर्माणमा दिएको अनुदानका विषयमा शेयरका बारेमा केही उल्लेख नभएकोले त्यो रकमलाई शेयरमा परिणत गरिनु आवश्यक छैन ।

त्यसैले सम्झौताको सर्त विपरित शेयरमा अनुदानलाई परिणत गरिको खण्डमा साल्ट टेडिङ्कूको अवस्था पनि नेशनल टेडिङ्कै जस्तो हुने प्राय निश्चित रहेको छ । यदि साल्टटेडिङ्कू कर्पोरेशन धराशायी भयो भने त्यसको जिम्मेवारी कसले लिने ? पूर्व आपूर्तिसंचिव पुरुषोत्तम ओका भन्दछन् लक्षित समूह र वर्गलाई, पीडित सर्वसाधारण जनतालाई सर्वसुलभ र सस्तो

मूल्यमा बस्तु उपलब्ध गराउन सरकारको नीति रहेको बताउँदै यस्ता समूह र वर्गलाई सेवा सुविधाका लागि उपलब्ध गराइने दुवानी अनुदानलाई कुनै पनि हालतमा सरकारले शेयरमा परिणत गर्न पाउँदैन र कुनै पनि अवस्थामा दुवानी अनुदानलाई शेयरमा परिणत गर्न सकिन्दैन। यदि त्यसो गर्न खोजियो भने सरकारले आफ्ना जनतालाई आधारभूत सेवा सुधिवाबाट बचित गर्न खोजको प्रष्ट हुन्छ। पूर्व सचिव ओभाका अनुसार साल्ट टेडिङ्गले दातृ निकायबाट ३५ वर्ष अधि बस्तु अनुदान प्राप्त गरेको गोदामलाई सरकारले शेयरमा परिणत गर्न तत्कालिन समयमा भएको सर्त बमोजिम हुनुपर्न भन्दै तत्कालिन समयमा लिने समयमा सम्भौता एकथरी गर्ने र अहिले आएर त्यो सम्भौता विपरित कार्य गर्न मिल्दैन, पाइँदैन। तत्कालिन समयको सर्तमा जे उल्लेख गरिएको छ त्यही अनुरूप मात्र हुनुपर्दछ। पूर्वसचिव ओभाका अनुसार दातृ निकायबाट अनुदान प्राप्त गोदाम, उपकरण र मेसिनरी बस्तुलाई शेयरका रूपमा परिणत गर्ने विषयमा केही उल्लेख नभएको अवस्थामा अहिले आएर शेयर शेयरका रूपमा परिणत गर्न पाइँदैन। त्यसैले सम्भौता विपरितका कार्य गर्ने छट सरकारलाई समेत हैँदैन।

पछिल्लो समयमा सरकारी स्वामित्वका अधिकांश संस्थानहरू धराशयी भईरहेको अवस्थामा २०२० सालमा ३ पी अर्थात पलिक प्राइभेट पार्टनरसिप अन्तर्गत गठन भएको साल्ट टेडिङ्ग कर्पोरेशनलाई कसैको स्वार्थमा निजी क्षेत्रको समेत लगानी भएको साल्ट टेडिङ्गको ध्वानीमा अनुदान र दातृ निकायको बस्तुगत अनुदानलाई शेयरमा परिणत गर्ने गरि केही भ्रष्ट माफियाहरूले सक्रियता देखाएका छन् । साल्ट टेडिङ्ग कर्पोरेशनले नुनको विक्रि वितरण सँगै चिनी, चामल दाल कागज ग्यासलगायत अन्य अत्यावश्यक बस्तुहरूको व्यापार गरिरहेको र साल्ट टेडिङ्गकै हस्तक्षेपका कारण चिनीको मूल्य बढ्दिसमेत रोकिएपछि केही काला व्यापारीहरू समेत र सरकारी उच्च तहमा बसेको व्यक्तिहरूको सहयोगमा साल्टलाई ध्वस्त पार्ने कार्यमा सहभागि भएका छन् । त्यस्ता काला र भ्रष्ट सरकारी उच्च तहका कर्मचारीहरूलाई केही सञ्चार गृहहरूले समेत साथ दिइरहेका छन् । आफूलाई सरकारभन्दा माथि सम्झने एक सञ्चार गृह हात धोएरै साल्टको पछाडि लाग्नुको पछाडि आर्थिक चलखेल समेत भएको बुझिएको छ ।

सरकारले एकात्म निजी क्षेत्रलाई लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्न नीति लिईहेको बेला अर्कोतर्फ त्यही नीति विपरित हुँदै नभएको विषयलाई उठाएर निजी क्षेत्रको राम्रो लगानी भएको साल्ट टेडिङ्जस्तो संस्थालाई धराशयी बनाई निजी क्षेत्रलाई हतोत्साहि बनाउने काममा सरकारी कर्मचारीहरू नै लाग्नुले यस्तो गलत कार्यले गर्दा भविष्यमा सरकारलाई नै तुलो घाटा पर्न सक्छ । साल्ट टेडिङ्ले नुनको मात्र व्यापार गरिरहेका छैन । आयोडिनयुक्त नुन बेचेर हजारौ नेपाली जनतालाई लुलो लंगडो हुनबाट बचाएको छ भने स्वास्थ्य उपचारको रकममा समेत त्यसले तुलो मात्रामा रकमको बचावट गरेको छ । विभिन्न क्षेत्रबाट गरिएको सर्वेक्षणले आयोडिनयुक्त नुन करिब १७ प्रतिशत जनताले खाइरहेका छन् । दुर्गम भन्दा दुर्गम क्षेत्रमासमेत साल्ट टेडिङ्ले सर्वसुलभ रूपमा नुनको विक्रि वितरण गरिरहेको छ । कर्पोरेशनका क्षेत्रीय कार्यालय, अञ्चल कार्यालय, शाखा, उपशाखा कार्यालय रहेका छन् भने ती सबै कार्यालयहरूबाट उसले नेपाली जनतालाई सेवा पुऱ्याउँदै आइरहेको अवस्थामा हुँदै नभएको विषयलाई उठान गरेर कर्पोरेशन धराशयी बनाउने कार्यमा लाम्नु भनेको सम्पूर्ण

नेपाली जनताको हक हित विरुद्ध उत्तरु हो ।
 सरकारले नुनमा मात्र होइन मलमा समेत
 अनुदान दिने गरेको छ । मलको अनुदान किन
 खोजि गरिरहेको छैन ? अर्थ मन्त्रालयबाट
 कृषि मन्त्रालयको अनुरोधमा मलमा अनुदान
 दिने गरिएको छ, त्यो अनुदानले गर्दा कृषकले
 सस्तोमा मल पाएका छन् भने साल्टले त
 दुवानीमा मात्र अनुदान पाएको छ । त्यो पनि
 दुर्गम क्षेत्रमा मात्र यदि अर्थ मन्त्रालयले भने भँग
 सरकारले दिएको अनुदान शेयरमा खोज्ने हो
 भनेपहिला दुर्गम क्षेत्रमा रहेका बासिन्दाहरूको
 अवस्था खोज्नुपन्यो । दुवानीमा अनुदान दिएको
 रकमलाई शेयरमा परिणत गर्ने प्रयास केही भ्रष्ट
 र कालाव्यापारीहरूले आर्थिक चलखेल गरेर
 गरेको हुनाले अब त्यस विषयमा प्रधानमन्त्रीकी
 ध्यान जानु आवश्यक देखिन्छ ।

कोदीको भ्रमणले ल्याएको तरंग

रामसुकुल माण्डल

विश्वकै तेस्रो शक्तिशाली प्रधानमन्त्रीको रूपमा स्थापित रहेका भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी आफ्नो एक कार्यकालमा नेपालको तेस्रोपटक भ्रमण गर्ने पहिलो भारतीय प्रधानमन्त्री हुन् । उनी नेपालको तेस्रो पटक भ्रमण सफलतापूर्वक गरेको चर्चा हुँदैछ । उनी यसै वर्ष आफ्ना प्रधानमन्त्रीत्व कार्यकालको अवधि पनि पूरा गर्दैछन् । भनिन्छ, मोदीकै कार्यकालमा सबैभन्दा बढी नेपाल र भारतको सम्बन्ध उचाईमा पुरेको छ भने सबैभन्दा तल भएको पनि छ ।

मोदीको भ्रमणलाई लिएर नेपालमा दुईधार प्रष्टरूपमा देखिएका छन् । उटा नकारात्मक टिप्पणी र अर्को धार्मिक तथा सांस्कृतिक भ्रमण भनेर । नेपालमा भारत विरोधी विभिन्न अवधारणाले दुई देशबीचको परम्परागत मैतीलाई विशेषज्ञ गर्दै आएका छन् । ती मध्येमा केही राजनीतिक केही सामाजिक र केही आर्थिक सम्बन्धका विषयहरू रहेका छन् । भारतले नेपाललाई निल चाहेको र त्यसको लागि भारतले बुद्ध जन्मरूपीलाई भारतमा प्रस्तुत गर्दै आएको आरोप प्रमुख रूपमा रहेँदै आएको छ । राजनीतिक रूपले यो विषय महत्वपूर्ण रहेँदै आएको छ । तथापि, यसपटकको भ्रमणको ऋममा मोदीले गरेको सम्बोधनबाट विगतका आरोपहरू पनि विरिएका छन् ।

यदाकदा यो विषयलाई चर्काउन खोजेहरूको नेपालमा कहिल्यै पनि कमी भएनन् । तर भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले पहिलोपटक नेपालको भ्रमण गर्दै नेपालको संसद भवनमा सभासदहरू अगाडि साक्षी राखेका आम नेपालीहरूलाई विश्वसमुदायले सुन्नेगरी भने - बुद्ध भारतमै जन्मेका हुन् । सभासदहरूले परर ताली पडकाएर मोदीको त्यो अभिव्यक्तिको स्वागत जोडादार ढड्गाले मात्र गरेनन् नेपाली सञ्चारले त्यसलाई विशेषरूपले उठायो । बुद्ध नेपालकै हो । अर्को भारतले नेपाललाई एक सार्वभौम देश मानेको छैन भन्ने राजनीतिक सवाल खडा गर्ने गरिएको थिए ।

नेपाल सार्वभौम देश भएको प्रमाण संयुक्त राष्ट्रसंघ दिएको छ । वर्सी नेपाल स्वतन्त्र राष्ट्रको रूपमा संयुक्त राष्ट्रसंघको महासभामा आफ्नो उपस्थिति गराउँदै आएको छ र पनि नेपाली राजनीतिक बडेमानहरूले नेपालको सार्वभौमिकता भारतले खाइ दिएको कोकोहोलो मचाउनेहरूको कमी भने छैन । त्यसको जवाफ भोदीले बडोस्पष्ट भाषामा दोस्रो

संविधान सभामा गरेको सम्बोधनमा दिइहालेका छन् । नेपाल उटा सार्वभौम देश हो । बल्ल नेपालीहरूको आशका मेटिएको थिए । भारतका प्रधानमन्त्री मोदीले नेपालीहरूको मनमस्तिकमा बसिरहेको त्यो तुसलाई यसरी सफा गरिदिएका थिए ।

यसरी यी दुई मुद्दाका आधारमा राजनीति गरिरहनेहरूको राजनीतिक एजेन्डा मोदीको भ्रमणले लुटिएको छ । नेपाली राजनीतिमा यस्ता खेलाडीहरूको भूमिका समाप्त भएको छ । त्यसैगरी नेपालको सुखदुखको साथी भारत रहेको र रहिरहने सद्येश पनि मोदीले दिए । उनले प्रस्तुत भने नेपाल दुखी रहे भारत खुसी रहन नसक्ने बताए । नेपाल अध्यारोमा रहे भारतलाई

बिजुली निकालेर आफ्नो गर्जो टार्नु भन्दा पनि उपाय गर्नु राम्रो हुँदाहुँदै नेपालको जलविद्युत मित्रालाई बढावा दिन खोजेको विषय ती खेलाडीहरूलाई थाहा छैन । नेपालले आफ्नो बिजुली निकालेर बिजुली बेच्नु पर्ने आवश्यकता हुन्छ । बिजुलीको खरिदार नभए टाढा बेच्नु पर्ने भो भने त्यसको लागत बढने र खरिदकर्ता कम हुने आधुनिक आर्थिक सिद्धान्तको फेरिहस्त बुफेको विद्वानहरूले पनि भारतले नेपालको जलविद्युतमा आँखा गाडेको विचार फैलाउन सक्रिय रहेकै छन् । त्यस्तालाई मोदीको जवाफ प्रस्तुत भएको छ । तपाईंका बिजुली सितैमा लिने छैनौ । तपाईंका बिजुलीको मूल्य तिछौं । तपाईहरूले आफ्नो बिजुलीको मोल



चित्र प्रसन्न रहनेछैन् । यसका लागि भारतले हरसम्बव पर्यन्त गर्नेछ तपाईहरू भन्नुस भारतले पूरा गर्नेछ ।

मोदीले यसरी नेपालसँगको मित्रालाई व्याख्या गरेका छन् । नेपाल जलस्रोतको धनी देश हो । भारतले नेपालको जलस्रोतमा आँखा गाडिरेहेको छ । भारत ऊर्जाको भोको रहेको छ । उसलाई नेपालबाट जलस्रोतको दोहन गर्नुपर्छ । यस्ता नानाथरी समाचार शीर्षकमा राजनीति गर्नहरू र आफ्ना खेतीपाती चलाउनेहरूको कमी रहेको छैन । यस्ता विषयलाई गम्भीरताका साथ लिएका भारतका प्रधानमन्त्री मोदीले प्रस्तुत पारे । हामीले तपाईंको बिजुली नेपाली अर्थतन्त्रलाई तूलो भरथेग हुने र लोडसेडिङ्को समस्यामा कमी ल्याउन प्रस्तुत पारे । हामीले तपाईंको बिजुली नेपाली कृषि अर्थतन्त्रलाई सुदृढ पार्ने घुस्ती

लगाउनुस हामी किन्न तयार छौं । यस्तो भनिरहँदा नेपालीहरूलाई विश्वास भयो । र ती राजनीतिका खेतीपाती गर्नहरूले फैलाएका भ्रम विरियो ।

मोदीले यस्तो गर्न सफलता पाएका छन् । यी सबै कुरो मोदीले एक सय दिनमा पूरा गरेका छन् । भारतरैंग बिजुली उत्पादन र खरिद बिक्री सम्भौता पूरा भएका छन् । नेपालीहरूको हितमा अरूण तेस्रोको पीडीए सम्भौता पूरा भएको थिए । यसरी अरूण तेस्रोबाट निस्कने बिजुलीले नेपाली अर्थतन्त्रलाई तूलो भरथेग हुने र लोडसेडिङ्को समस्यामा कमी ल्याउन सहायक हुनेछ । एक सय दिन भित्र दुई पटक नेपाल भ्रमण गरिसकेका मोदीले नेपाली कृषि अर्थतन्त्रलाई सुदृढ पार्ने घुस्ती

माटो परीक्षण प्रयोगशाला उपलब्ध गराए । माटो परीक्षण गरिएपछि तदनुस्पैको बाली उत्पादन गर्ने कार्य पूरा गर्दा उत्पादन बढी हुनेछ । कृषि उत्पादनमा बृद्धि भए अर्थतन्त्र बढिएको हुनेछ । यसली कृषि क्षेत्रमा घुस्ती माटो परीक्षण प्रयोगशालाको उपयोगिता धेरै महत्वपूर्ण सावित हुनेछ । अब किसानले खेती गरेपछि बाली नआएपछि दुख मनाउ गर्न आवश्यकता त्यतिको हुनेछैन । अन्य सबैकुरा ठीक भए माटो अनुसारको बाली लगाउँदा उत्पादन औसत अपेक्षित हुने पक्का हुनेछ । त्यसैले मोदीले दोस्रो भ्रमणका ऋममा दिएको घुस्ती प्रयोगशाला कृषि क्षेत्रको वरदान सावित हुनेछ । त्यसैले त्यसको लागत बढाउन हालाँग भएको थिए । भारतका प्रधानमन्त्री नेपाल भ्रमण भएको थिए । तर, नेपालमा प्रधानमन्त्री हुनेवितकै भारत पुनर्नप्ने देखिएको छ ।

यता, भारतका प्रधानमन्त्रीको करिब सात दशकपाठि नेपालको मध्येश भ्रमण हुँदैछ । यसअधि १९५० मा कोशी व्यारेज सप्तरीमा भारतीय प्रधानमन्त्री जवाहरलाल नेहरू आएका थिए । भारतीय प्रधानमन्त्री मोदीले गर्न लागोको यो भ्रमण भ्रमणका आठ जिल्लासहित समग्र मध्येशवासी उत्साहित देखिएका छन् । प्रदेश २ का प्रदेशसभा सदस्य तथा स्वच्छता अभियानी राम आशिष यादवले यो भ्रमण एउटा धार्मिक भएपनि यसले सामाजिक, आर्थिक र विकासमा दूले भूमिका खेल्ने बताए ।

मोदी नेपाल भ्रमणको ऋममा सबैभन्दा पहिला जनकपुरधामबाट प्रवेश गरेका छन् । भारतको पटनाबाट नेपालको जनकपुरधाममा सिंधा प्रवेश गर्नु मध्येश र खासगारी जनकपुरधामका लागि बडो महत्वपूर्ण मानिएको छ । उनको यो भ्रमणले जनकपुरधाममा वर्षावैधि दिएको हुन् । नेपालमा अधिकार र पाइचान विपन्नहरूले अधिकार पाउनुपर्ने भनाई प्रतिको दृढतालाई स्पष्ट पारेका छन् । मोदीको पछिलो अभिव्यक्तिबाट मध्येशीहरूको राजनीतिक दल र आदिवासी राजनीतिक दल र सशस्त्र संघर्ष गरेका माओवादीहरूलाई हौसला मिलेको बाट मोदी गरिब निमुखाको लडाई लडनेहरूको साथमा आफू रहेको प्रस्तिएको छ ।

दोस्रो पटक मोदीले संविधानलाई सहमतिको आधारमा बनाउन भनेर दिएको अभिव्यक्तिबाट मध्येशी र आदिवासी जनजाति समुदायलाई हौसला मिलेको छ । अधिकार विपन्नहरूको लडाईमा आफ्नो साथ सदैव रहने जनाउँदे मोदीले यो अभिव्यक्ति दिएका हुन् । नेपालमा अधिकार र पाइचान विपन्नहरूले अधिकार पाउनुपर्ने भनाई प्रतिको दृढतालाई स्पष्ट पारेका छन् । मोदीको पछिलो अभिव्यक्तिबाट मध्येशीहरूको राजनीतिक दल र आदिवासी राजनीतिक दल र सशस्त्र संघर्ष गरेका माओवादीहरूलाई हौसला मिलेको बाट मोदी गरिब निमुखाको लडाई दिएको हुन् । त्यहाँका मुख्यमन्त्रीदेखि मन्त्री, सांसद र नेता कार्यकर्ताहरू भाडु लिएर सडकमा उत्रेको दृष्टहरू हेने पाइयो । तर, त्यो तदारक्ता देखावटी मात्र हो कि वास्तवमै जनकपुरधामलाई स्वच्छ बनाउने त्यो त पछि हेर्न नै बाँकी छ । यद्यपि, मोदीको जनकपुरधाम भ्रमणले ऐतिहासिक धार्मिक आस्थाको रूपमा रहेको जानकी मन्दिर विश्व सम्पदा सूचीमा पर्ने आशा पनि गरिएको छ । जनकपुरधामलाई स्पष्टनको सम्भावना पनि बढाउने गरेको बुझिन्छ । प्रदेश २ को राजधानीको रूपमा रहेको जनकपुरधामले यस भ्रमणपछि विकासमा फडको मार्न निश्चितभै भएको छ । यसैबीच रंगभूमि मैदान बाह्रविधामा आयोजित नागरिक अभिनन्दन कार्यक्रममा मोदीले जनकपुर आसपासका क्षेत्रको विकासका लागि एक अर्ब दिने घोषणासमेत गरे । योरैंगे अब जनकपुरधामको मुहार फेरिने आशा गरैन ।

जनताको आकांक्षा पूरा गर्ने प्रतिपक्षमा

सरकारलाई मत दिएको पार्टीभन्दा बाहिरको पार्टी हुनुपर्छ भन्ने हाम्रो अडान हो ।

संघीय संसदको नियमावलीमा प्रष्ट लेखिएको छ-प्रतिपक्ष भनेको जुन सरकार बनाउन सहयोग गरेको वा सामेल भएको पार्टी भन्दा बाहिरको पार्टी हुन्छ । अहिले प्र

गुल्मी महोत्सव : प्रवर्द्धनमा भद्दा मनोरञ्जनमा खर्च बढी

गुल्मी । गुल्मी महोत्सव सकिएको करिब डेढ महिनापछि गुल्मी उद्योग वाणिज्य संघले बुधवार आय-व्ययको विवरण सार्वजनिक गरेको छ । महोत्सव आयोजकले वाणिज्य संघको कार्यालयमा पत्रकारसम्मलेन गरी आय-व्यय सार्वजनिक गरेको हो ।

महोत्सवको आयोजक वाणिज्य संघले करिब ६ करोडको कारोबार भएको जनाएको छ । यस्तै, महोत्सवको आम्दानीमध्ये ८१ लाख २५ हजार ६५ रुपैयाँ खर्च भएको र ३५ लाख ५६ हजार ७ सय ८६ रुपैयाँ बचत



भएको आर्थिक समिति संयोजक ईश्वरी पौडेलले बताए । महोत्सवमा संकलित कुल रकममध्ये २३ लाख २३ हजार ६० रुपैयाँ उठन बाँकी रहेको महासचिव ताराप्रसाद भुसालले जानकारी दिए । महोत्सवमा सबैभन्दा बढी खर्च नाचगानमा भएको छ । महोत्सवको मुख्य आकर्षण सांस्कृतिक कार्यक्रममा १७ लाख ३० हजार ३ सय ३० रुपैयाँ खर्च भएको आयोजकले जनाएको छ । पत्रकार महासंघका पूर्वअध्यक्ष जनार्दन घिमिरेले भने, 'कलाकारकै लागि सबैभन्दा बढी रकम खर्च हुनु दुर्भाग्य हो ।' गुल्मी जिल्लाको सम्पन्नता र समृद्धिको निकास, शिक्षा स्वास्थ्य, कृषि,

पर्यटनमा आधारित व्यापारको विकास' भन्ने महोत्सवको नारा भए पनि अपेक्षित उपलब्धि नभएको उनले बताए । महोत्सवमा विशेष आकर्षण हुनुपर्ने घरेलु प्रविधि प्रदर्शनी र कृषि सामग्री प्रदर्शनीमा करिब दुई लाख मात्रै खर्च भएको छ । यस्तै, सबैभन्दा कम १७ हजार ६० रुपैयाँ टिकट व्यवस्थापनमा खर्च भएको छ । महोत्सवमा २ सय ८० स्टल थिए, जसबाट ३७ लाख २४ हजार ५ सय रुपैयाँ आम्दानी भएको जनाइएको छ । त्यस्तै, टिकट बिक्रीबाट २५ लाख ५७ हजार, बालउद्यानबाट १४ लाख २५ हजार, प्रायोजकबाट ६ लाख संकलन गरेको

वाणिज्य संघले जनाएको छ । तेसो गुल्मी महोत्सव १६ देखि २६ चैतसम्म सञ्चालन भएको थियो ।

गुल्मी महोत्सवलाई थप आकर्षित बनाउने भन्दै आयोजकले हेलिकोप्टरबाट सयर गर्ने अवसर पनि प्रदान गरेको थियो । महोत्सवमा प्रतिकूल मौसमलागायत कारणले हेलिकोप्टर सञ्चालन भने राम्रोसँग हुन सकेन, जसले महोत्सवलाई ठूलो घाटा लागेको जनाइएको छ । हेलिकोप्टरको टिकट बिक्रीबाट कुल ३ लाख ८ हजार ४ सय ४४ आम्दानी भए पनि खर्च भने ५ लाख ५६ हजार ९ सय ४० भएको हेलिकोप्टर व्यवस्थापन उपसमिति संयोजक राजेन्द्र श्रेष्ठले बताए ।

गल्मी उद्योग वाणिज्य संघ गुल्मीले प्रत्येक २ वर्षको अन्तरालमा महोत्सव आयोजना गर्दै आएको छ । महोत्सवबाट भएको आम्दानी रकममध्ये ४० प्रतिशत सामाजिक क्षेत्रमा र बाँकी ६० प्रतिशत वाणिज्य संघको आम्दानीमा राखिने वाणिज्य संघ गुल्मीका अध्यक्ष दुर्गाप्रसाद पाण्डेयले जानकारी दिए ।

विविध कारणले महोत्सव सकिएको केही समयमै आय-व्यय सार्वजनिक गर्न नसकिएको उनले बताए । महोत्सवपछि ४० प्रतिशत रकम वाणिज्य संघले रेसुग्रामा पोखरी निर्माण गर्ने, कराखेती गर्न तथा अन्य विभिन्न शीर्षकमा खर्च गरिरहेको पाण्डेयले बताए ।

निर्माण र पूर्वाधारको काम भइरहेका छन् । अमलटारी क्षेत्रमा पनि पहिले वन्यजन्तुले दुःख नदिएको भने होइनन् । केही मानिस त पलायन नै भएको उपमेयर मर्दनिया थारू बताउँछन् । 'जब संरक्षण क्षेत्र तोकियो र संरक्षणको जिम्मा स्थानीयलाई दियो, तब सबै एकजुट भएर संरक्षणमा जुट्यौ,' उनले भनिन्, 'अहिले जंगली जनावर हाम्रा लागि वरदान साखित भएका छन् ।'

जंगली जनावर नै यहाँको विकासको आधार बनेको अमलटारी उपभोक्ता समूहका निर्वतमान अध्यक्ष एवं कावासोती नगरपालिकाका उपमेयर प्रेमशंकर मर्दनिया थारूले बताए । 'अन्य ठाउँमा जंगली जनावरले दुःख दिएको र ठूलो समस्या बनेको हामीले सुनेका छौं, यहाँ पनि पहिले समस्या नभएको होइन्,' उनले भने, 'तर, अहिले सही ढंगले व्यवस्थापन गर्दा र सबै जुटेर काम गर्दा तिनै जंगली जनावर हाम्रा लागि वरदान साखित भएका छन् ।'



उनले बताइन् ।

यो समितिअन्तर्गत १६ उपसमिति छन् । नांगो ठाउँमा रुख रोपेपछि त्यही रथान सामुदायिक वनमा परिणत भएको अमलटारी होमस्टे बाधखोरका व्यवस्थापक एवं अमलटारी उपभोक्ता समितिका सदस्य धनीराम गुरीं बताउँछन् । अतिक्रमण हुन लागेको वनमा वृक्षारोपण, मानव र वन्यजन्तुबीचको द्वन्द्व न्यूनीकरण गर्ने, संरक्षण क्षेत्रमा शिक्षा, स्वास्थ्य, बाटोबाटो

खेलफूढ़

देशको प्रतिनिधित्व गर्दू-सन्दीप

नेपाली लेग स्पिनर सन्दीप लामिछानेले संसारको जुनसुकै कुनामा गएर खेले पनि आफूले देशको प्रतिनिधिका रूपमा नै प्रतिस्पर्धा गर्ने बताएका छन् । विश्व ११ र वेस्ट इन्डिजबीच हुने खेलका लागि इंग्लियाड व्यवस्थापन गर्नुअघि लामिछानेले आफूले जितिसकदो राम्रो प्रदर्शन गर्ने बताए ।

लामिछानेले विश्व ११ को टिममा पर्नु नै महत्वपूर्ण भएको भन्दै लेइड ११ टिमको आवश्यकताअनुसार निर्धारण हुने भएकाले उक्त विषयलाई ठूलो इस्यू नबनाउन आग्रह गरे । वेस्ट इन्डिजविरुद्धको च्यारिटी टी-२० का लागि विश्व ११ ले लर्ड्समा ३१ मेमा प्रतिस्पर्धा गर्दै छ । सन्दीपले दिल्ली डेयर डेमिलस्मा रहेँदा खेलाडीसँग रमाइलो समय बिताएको भन्दै आफ्ना लागि ठूलो अवसर भएको बताए । उनले टिममा कतिखेर पर्ने भन्दा पनि टिममा जति समय रहेँ त्यो सबै समय महत्वपूर्ण भएको बताए । सन्दीपले दिल्लीको १२आँ खेलमा डेब्युको मौका पाएका थिए । अन्तिम चरणका तीन खेलमा उनले १२ ओमर बिल्ड गर्दै ५ विकेट लिएका थिए ।



च्याम्पियन्स लिगमा रियलको ह्याट्रिक

ग्रेथ बेल्ले युरोपियन फुटबलकै उत्कृष्ट गोल गरेपछि शनिवार राति रियल म्याड्रिडले लगातार तेसोपटक युरोपियन फुटबल च्याम्पियन्स लिग फुटबल प्रतियोगिताको उपाधि जितेको छ । युक्तेनको किम ओलिम्पियन रंगशालामा साबिक दुर्गपटकको विजेता रियलले इंग्लिस क्लब लिम्बरपुललाई ३-१ ले निराश पार्दै उपाधिमात्रि ह्याट्रिक गरेको हो । सन् १९९० पछि



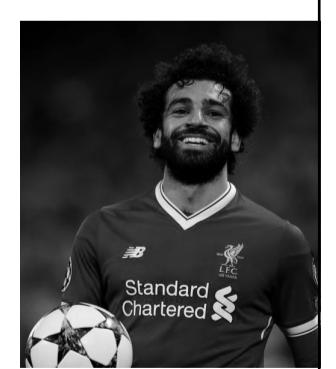
च्याम्पियन्स लिग इतिहासमा लगातार तीनपटक उपाधि जित्ने पहिलो क्लब हुने क्रममा रियलको बेल्ले २ तथा करिम वेन्जामाले १ गोल गरेका थिए । समग्रमा रियलले ५ वर्षभित्र चौथो तथा इतिहासमै १३आँपटक च्याम्पियन्स लिग उपाधि जित्यो ।

११ वर्षपछि फाइनल पुगेको लिम्बरपुलका जर्मन गोलरक्षक लोरिस कारिउसले उपाधि भिन्नताको तनावामात्रि जित निकाल्न सकेन । गोलरक्षक लोरिसकै विर्सनलायक गल्मीका कारण प्रशिक्षक जर्गेन क्लोपको लिम्बर पुललाई च्याम्पियन्स लिग उपाधि दिलाउने सपना पूरा भएन । लोरिसले दुर्गपटक गल्मीको बताएका थिए । रियलको अग्रता र तेसो गोलमा लोरिसकै गल्मी थियो । खेलको ५३आँ मिनेटमा डिबक्सभित्रबाट बल 'थो' गर्दा लोरिसले आफूनजिकै रहेका वेन्जिमालाई ख्यालै गरेन । लोरिसको थो बल वेन्जिमाले भेट्टाए । करिमाले लिम्बरपुलको खाली पोस्टमा बल छिराउँदै रियललाई १-० को अग्रता दिलाए । खेलको ८३आँ मिनेटमा बेल्ले डिबक्सभन्दा २५ यार्ड टाढाबाट प्रहार गरेको बललाई लेइलेस 'प्रिप'मा लिन सकेनन् । यसपटक पनि लोरिसको हेलेव्यत्रचाइलै गर्दा लिम्बरपुल ३-१ ले पछि पन्चो । गोलरक्षक लोरिसका २ गल्मीमै लिम्बरपुलको ११ वर्षपछि च्याम्पियन्स लिग उपाधि जित्ने सपना तुहियो ।

प्रशिक्षक जिनेदिन जिदानको पहिलो रोजाइमा नपर्दा बेल लिम्बर पुलविरुद्धको फाइनलमा पहिलो हाफमा बेन्चमै बसे । खेलको ६०आँ मिनेटमा मैदान छिरेका बेल ६४आँ मिनेटमा फुटबलकै उत्कृष्टमध्ये एक गोल गर्न सफल रहे । बायाँ साइडबाट मार्स्योलोले निकालेको क्रसमा बेल्ले डिबक्सभित्रबाट 'ओभरहेड' किक प्रहार गर्दै रियललाई २-१ को अग्रता दिलाए ।

विश्वकपअधि नै सलाह फिट हुने

लिम्बरपुलका रियल फुटबल प्रतियोगिताअधि नै फिट हुने इजिप्ट फुटबल संघले जनाएको छ । युरोपियन फुटबलकै उत्कृष्टमध्ये एक गोल गर्न सफल रहे । बायाँ साइडबाट मार्स्योलोले निकालेको क्रसमा बेल्ले डिबक्सभित्रबाट 'ओभरहेड' किक प्रहार गर्दै रियललाई २-१ ले पछि पन्चो । गोलरक्षक लोरिसका २ गल्मीमै लिम्बरपुलको ११ वर्षपछि च्याम्पियन्स लिग उपाधि जित्ने सपना तुहियो ।



सलाहको एकसरे रिपोर्टमा काँधको हड्डीमा समस्या देखिन्छ । तर, विश्वस्तरीय उपचारपछि सलाह विश्वकपअधि नै फिट हुने इजिप्ट फुटबल संघले जनाएको छ

टंगीन खबर

हरिको प्रिमियर



विपिन कार्कीको मुख्य भूमिका रहेको फिल्म हरिको मंगलबार साँझ जयनेपाल हलमा प्रिमियर गरियो । सफल केसी र प्रतीक गुरुङको संयुक्त लेखन र निर्वेशनमा बनेको फिल्मले सञ्चारकर्मीबाट मिश्रित प्रतिक्रिया पाएको छ ।

हरि नामक पात्रको सोच, जीवनशैली र व्यवहारमा आउने परिवर्तनले त्यसले निर्माताउने विविध घटनाको विषयमा निर्माण गरिएको फिल्ममा विपिन कार्की शीर्ष भूमिकामा छन् । यज्ञेश्वर पौडेल, थाक्का तामाङ र माधव थापा निर्माता रहेको फिल्मका अन्य कलाकारमा सुनिशा बजगाई, कमलमणि नेपाल, सुनीता डाकुर, थिल्ले लाम्हो, लक्ष्मी बर्देवा, लोकनाथ आचार्य, प्रकाश गन्धर्वलगायत छन् । फिल्म चिन्तन राजभण्डारीले खिचेका हुन् । फिल्म आजदेखि देशभर प्रदर्शनमा आउँदै छ ।

बहराइनमा नेपाली कला

जुन १५ अर्थात् मुस्लिम समुदायको महान पर्व इद अल फितरको प्रथम दिन पारेर 'खोजीं प्रतिभा' नामक



गायन, नृत्य र डिजे कार्यक्रम हुने भएको छ । बहराइनमा आयोजना हुने कार्यक्रममा स्थानीय कलाकारको प्रस्तुति रहनेछ । ओफेलमा परेका प्रतिभालाई प्रब्लुटिट गर्न उद्देश्यले आयोजना गरिने उक्त कार्यक्रममा निःशुल्क प्रवेशको व्यवस्थापन गरिएको छ ।

बहराइनमा रहने नेपालीलाई मनोरञ्जन दिने र कामदारको थकानमा मलमपट्टी लगाउने उद्देश्यले कार्यक्रम गर्न लागिएको आयोजकले जनाएको छ । कार्यक्रम गर्दा विदेशमा पनि नेपाली कलाको पनि सम्मान र पहिचान हुने आयोजकमध्यका दिनेश दुर्गेलले जानकारी दिए ।

न्युयोर्कमा कुशलको चित्रकला

चित्रकार कुशल बस्ताकोटीले अमेरिकाको न्युयोर्कमा एकल चित्रकला प्रदर्शनी गरेका छन् ।

युनाइटेड नेफिल्ज एसोसिएनको आइतबार सम्पन्न तेसो सम्मेलनमा आयोजित प्रदर्शनी पाँच सयभन्दा बढीले हेरेको कुशलले जनाएका छन् । संस्कृतिक कार्यक्रमका लागि अमेरिका पुगेकी चर्चित गायिका अञ्जु पन्त पनि उक्त प्रदर्शनी हेर्न पुगेकी थिएन् । चित्रकार कुशलले हालसम्म तीन दर्जनभन्दा बढी ताँड़मा चित्रकला प्रदर्शनी गरिसकेका छन् । चित्रकार कुशलले नेपाली परिवेश, गाउँ, सहर तथा विभिन्न ताँड़ विशेषका पेन्टिङ प्रदर्शनीमा राखेका थिए । पोखराका स्थायी बासिन्दा कुशल केही वर्षयता अमेरिकामा बन्ने गर्दछन् । चित्रकलामै व्यस्त उनले प्रदर्शनीबाट आफूलाई सकारात्मक प्रतिक्रिया मिलेको बताएका छन् ।

याम्पमा सेलेब्रिटी र पत्रकार

फेसियल हाउसले अभिनेत्री करिश्मा मानन्धर, क्षितिजा शाक्य, पूर्वमिस नेपाल उषा खड्गीदेखि लिएर अहिलेका चर्चित मोडल तथा रंगपत्रकारलाई समेत न्याम्पमा उतारेको छ । शुक्रबार अबेर राती त्रिभुवन आर्मी अफिसरस कलबामा सम्पन्न फेसन ट्रेड सिजन-२ मा सेलेब्रिटीका साथ रंगपत्रकारले समेत 'खाटवाक' गरेका हुन् ।

फेसन जगतमा नयाँ मान्यता स्थापित गर्दै लगेको फेसियल हाउसले फेसन सबैका लागि नाराका साथ कार्यक्रम सम्पन्न गरेको हो । नेपाली संस्कृति भक्तिमान, परम्परादेखि सिर्जनशील र दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने पहिचानका साथ सेलेब्रिटी तथा मोडललाई न्याम्पमा उतारिएको थियो । विशेषगरी गर्नेका ट्रेसलाई लक्षित

गरिएको सोमा विभिन्न ७ सिक्वेन्स प्रस्तुत गरिएको थियो । न्याम्पमा उत्रिएका पत्रकारमा नयाँ पत्रिकाका उपसम्पादक तथा फिल्म निर्देशक लक्ष्मण सुवेदी, शुक्रबार साप्ताहिकका सम्पादक केपी दुगाना, पत्रकार तथा फिल्म निर्देशक सुव्रत आचार्य, नेपाल लाइभमा डिबी खड्का, दीपज्योति थापा, दीपेन्द्र थिमिरे, मनोज श्रेष्ठ, कुवेर डंगोल, अनिल यादव, सुष्टि पोखरेल, अनु अर्पण, शारदा



थापालगायत थिए ।

नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष उमेशलाल श्रेष्ठको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न सोमा अभिनेत्री करिश्मा मानन्धरले आकर्षक पहिचानमा क्याटवाक गरेकी थिएन् । अभिनेत्री तथा मोडल क्षितिजा शाक्य क्रियटिभ मेकअप र ड्रेसमा न्याम्पमा प्रस्तुत भएकी थिएन् ।

करिश्मा, क्षितिजासँगै पूर्वमिस नेपाल उषा खड्गी, मोडल, अभिनेता दिक्षाल उषा खड्गी, अभिनेता यशराज गरच, पूर्वमिस्टर नेपाल गणेश अग्रवालले पनि विविध पहिचानमा आफूलाई न्याम्पमा प्रस्तुत गरे ।

सो आयोजक फेसियल हाउसकी प्रबन्ध निर्देशक सुष्मा महराले समयसान्दर्भिक मेकअप र फेसनमा सेलेब्रिटीलाई प्रस्तुत गरिएको बताइन् । उनले आमजनजीवनलाई फेसनर्सेंग अन्यस्त बनाउने पहलस्वरूप सो आयोजना गरिएको दाबी गरिन् । आयोजक संस्थाका अध्यक्ष उज्जलजग शाहले सेलेब्रिटीले मात्र फेसन गर्नु भन्ने आममान्यतालाई तोड्दै सबै पेसा र वर्गमाफ फेसन बुझाउने प्रयास सोने गरेको बताए । अबेर रातिसम्म चलेको सोमा आस्था रातत, युवराज चौलागाईलगायत गायक-गायिकाले गीत प्रस्तुत गरेका थिए । फेसन सोको कोरियोग्राफी दिक्षाल उषा खड्गी र स्मित तामाडले गरेका थिए ।

रिजु भड्न मिस नेवा:



मिस नेवा: १९३८ को उपाधि रिजु मानन्धरले जितेकी थिएन् । नेफिल्ज फेसन होमले आयोजना गरेको १३औं संस्करणको प्रतियोगितामा रिजुले आफ्ना १६ प्रतिस्पर्धीलाई पछि पार्दै पल्किक च्वाइस अवार्डसहित नगद २० हजार पुरस्कार जितेकी हुन् ।

नेवार समुदायका युवतीबीच हुने मिस नेवा: प्रतियोगितामा डा. सरिसा श्रेष्ठ फर्स्ट रनरअप घोषित भड्न् । भर्खरै एमबिएस पूरा गरेको सरिसाले उपाधिसहित १५ हजार रुपैयाँ पुरस्कार जितिन् । मतिना मानन्धरले मिस परसनालिटीका साथमा नगद १० हजार पुरस्कारसहित सेकन्ड रनरअपको उपाधि हात पारिन् । प्रतियोगितामा सृष्टि शाक्यले पाँच हजार रुपैयाँ राशिको मिस ट्रायालेन्टको उपाधि जितिन् । प्रतियोगितामा अञ्जु श्रेष्ठले बेस्ट ड्रेस र बेस्ट हेयरको उपाधि जितिन् भने सरिना महर्जनले उत्कृष्ट नेपाल भाषा, सन्ध्या श्रेष्ठले बेस्ट स्किन, मिलु श्रेष्ठले मिस डिसिप्लिन, विना महर्जनले बेस्ट स्माइल, प्रदिका श्रेष्ठले मिस फ्रेन्ड्सिप, उसी श्रेष्ठले मिस फोटोजेनिक र राधा श्रेष्ठले बेस्टवाकको उपाधि हासिल गरे ।

कपपेटिट

ग्लोबल आइएमईका २ शाखारहित बैंकिङ

काठमाडौं/ग्लोबल आइएमई बैंकले लमजुङको क्षेत्रालासोथार गाउँपालिका, साल्मे र पर्वतको कुम्हा, खुर्कोट बाँचामा शाखारहित बैंकिङ सेवा सञ्चालनमा ल्याएको छ । बैंकको यो ८६औं र ८७औं शाखारहित बैंकिङ सेवा हो ।

साल्मेमा खोलिएको शाखारहित बैंकिङ सेवाका लागि सर्फु दिन मियाँ र खुर्कोट बाँचामा खोलिएको शेवाका लागि छ छब्बहादुर क्षेत्रीलाई व्यावसायिक प्रतिनिधि नियुक्त गरिएको बैंकले जनाएको छ । बैंकले अहिलेसम्म १ सय २९ शाखा, १ सय ३१ एटिएम, ४ एक्सटेन्सन काउन्टर, १४ वटा राजस्व संकलन काउन्टर र ८७ शाखारहित बैंकिङबाट सेवा दिँदै आएको जनाएको छ । त्यसै, अस्ट्रेलिया, बेलायत र भारतमा प्रतिनिधि-सम्पर्क कार्यालय स्थापना गरेर त्यहाँ रहेका नेपालीलाई सेवा प्रदान गर्दै आएको छ ।

गणतन्त्र दिवसमा टेलिकमको अफर

गणतन्त्र दिवसको दिन पारेर नेपाल टेलिकमले विभिन्न अफरहरू ल्याएको छ । मंगलबारदेखि नै लागू हुने गरी कम्पनीले मिस्टर कल एलर्ट सेवालाई पुनः सञ्चालन गर्न भएको छ । जिएसएम पोस्टपेड तथा प्रिपेड मोबाइलमा यो सेवा उपलब्ध हुने जनाइएको छ । यो सेवा सुरु भएपछि सेवाग्राहीको नम्बर व्यस्त भएको अवस्थामा, नेटवर्क नभएको अवस्थामा र स्विच अफ भएको अवस्थामा कसैको कल आएमा पछि त्यसको वारेमा एसएमएसमार्फत नोटिफिकेसन आउनेछ । नेपाल टेलिकमको जिएसएम मोबाइल फोन प्रयोगकर्तालाई यो सेवा १५ दिनका लागि कम्पनीले निःशुल्क उपलब्ध गराउने कम्पनीले जनाएको छ । त्यसपछि मासिक ५ रुपैयाँ शुल्क लाग्नेछ ।

गणतन्त्र दिवसकै अवसरमा कम्पनीले १८ रुपैयाँमै एक घन्टासम्म भ्वाइस, एसएमएस र डाटा चलाउन सकिने 'अनलिमिटेड प्याक' अफर ल्याएको छ । जिएसएम तथा सिलेप्टमए मोबाइल प्रयोगकर्ताले सो अफर उपभोग गर्न सक्ने कम्पनीले जनाएको छ । प्रयोगकर्ताले एक घन्टासम्म कम्पनीको नेटवर्कभित्र जति पनि कल गर्न र एसएमएस पठाउन तथा डाटा चलाउन सक्नेछन् । नेपाल टेलिकमले १२ रुपैयाँमै कम्पनीले नेटवर्कभित्र १ सय २० वटा एसएमएस पठाउन सकिने एसएमएस प्याक पनि ल्याएको छ । सो प्याक ५ दिनभित्र प्रयोग गरिसक्नुपर्ने कम्पनीले जनाएको छ । अनलिमिटेड प्याक र एसएमएस प्याक जेठ १४ देखि जेठ २८ गतेसम्म खरिद गर्न सकिने जन

